

Premostiti razlike: Sestrinski pristup nezi zasnovan na dokazima prakse.

Istraživanje u zdravstvenoj nezi kao bezkonačana mogućnost!

**Mr.sci.med.Radmila Nešić,
Ana Obrenović,vss
Goran Mošić,vmt
Bilana Ćirić,vss**

**12.maj.2012g
ŠABAC**

CILJ OVOG PREDAVANJA

- Da utvrdimo da postoji bezkonačnost dokaza da poboljšamo praksu, tj posao koji radimo,ako se odlučimo za istraživanje.

ISTRAŽIVANJE

je sistematsko prikupljanje, analiza i interpretacija podataka, da bi se rešio neki problem, ili jednostavno da bi se unapredila praksa.

- Sticanje novih znanja istraživanjem je za sestrinstvo od velikog značaja, mada mu se kod nas **ne pridaje veliki značaj**.

Kadar

- Za dobro istraživanje sigurno je da treba i kadar koji to **zna da radi**.
- **Bez odgovarajuće edukovanog kadra**, nema ni istraživanja.
- Svaki dobar stručnjak može da **razmišlja o unapređenju svoga posla** (da istražuje), ako potraži pomoć.

ICN pridaje veliki značaj istraživanje

Kao društvo sestara svi mi treba da shvatimo **ulogu koju imamo** do kraja naše profesionalne karijere.

Iako ove uloge mogu biti različite, bitno je da smo **dobro informisani** kako bi :

- postavili bitna pitanja,
- razvili naše veštine
- osigurali timski rad sa kolegama,
- a pre svega obezbedili investicije za istraživanja na najbolji mogući način.

ICN pridaje veliki značaj istraživanju

- Kao korisnici istraživanja, sestre uvek proizvedu/stvore znanje.
- Ovo je od vitalnog značaja za inovacije u lokalnoj službi i razvijanja novih pravaca u radu.

Posvećenost

- Mi bi trebali biti posvećeni razvijanju okruženja gdje se donose odluke na bazi prakse ali da bi se to ostvarilo, timovi koji se bave istraživanjima trebaju bliže da saraduju sa timovima koji koriste njihove rezultate istraživanja.
- Ovo nije lako ostvariti iz mnoštva različitih razloga ali bez ovakvog vida partnerstva mi nastavljamo da gubimo resurse i značajnim otkricima treba dosta godina da bi se ustalile u najboljoj praksi.

"Milenijumski razvojni ciljevi"

- Dostignuće „Milenijumskih razvojnih ciljeva“ postavljenih od strane **Ujedinjenih Nacija** je svetska ambicija koja može pokrenuti sestrinsku radnu snagu u akciju.
- Ovi ciljevi i mnogi drugi zdravstveni ciljevi su ostavrivi ukoliko **imamo dobru zdravstvenu politiku i dobro proučene akcione planove**.

Milenijumskih razvojnih ciljeva“

Praksa

- Od početka 1990-ih postoji težnja ka medicini na bazi dokaza koja se fokusirala na donošenju odluka.
- Ona je nastala iz grupe ljudi koji su vršili istraživanja na **McMaster Univerzitetu u Ontarioju**, a koji su hteli da redefinisu medicinsku praksu tako da se **informacije mogu prikupiti i iskoristiti mnogo lakše**.
- Ovaj pristup je **brzo počeo da pokazuje rezultate i koristi** dok je istovremeno redukovao troškove.
- Ostali praktičari su **brzo prihvatali** ovaj metod i principi ovog pristupa se sada adaptiraju svim aspektima mnogih zdravstvenih sistema, uključujući **korisnike usluga, kreatore politike, menadžere zdravstvene nege i naravno medicinske sestre**.

Dokazi

- Početna **kritika** pristupa prakse bazirane na dokazima, je da je usvojila stav gde je većina dokaza zasnovana na istraživačkim dokazima.
- Ovo je izazov za sestre jer su odluke retko donošene samo na bazi dokaza jer : **procene, vrednosti i individualni faktori su imali važnu ulogu u tome**.

ICN

- Međutim takođe je nesporivo da ukoliko sestre koriste pristup praksi na bazi dokaza biće u stanju da postave bolja pitanja o tome kako i gde treba da promene praksu, demonstrirajući korišćenje dobrih informacija na kojima se baziraju njihove odluke.
- Na taj način one ocenjujući svoju praksu i znaju da je ishod koji će meri odgovarajući i unapred određen.
- Iz ovog razloga ICN promoviše i podržava praksu na bazi dokaza kroz publikaciju i ICN-ovu mrežu istraživanja (ICN 2010; www.icn.ch/networks/research-network/).

Praksa na bazi dokaza

- Prilaz rešavanju problema i donošenje odluka u kliničkom okruženju koji obuhvata potragu za najboljim i najnovijim dokazima, kliničkoj ekspertizi i proceni, **vrednost pacijentove želje unutar konteksta nege.**

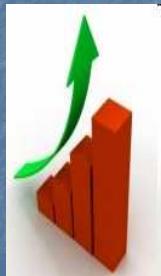
Sestrinska Istraživanja

- Sestrinska istraživanja obuhvataju sistematska istraživanja posebno razvijena da **razviju, usavrše i prošire sestrinsko znanje.**
- Namere sestrinskih istraživanja su **odgovori na pitanja i razvijanje znanja koristeći naučne metode.**

Unapređenje Kvaliteta

- Kvalitet, klinički ili razvoj produktivnosti se **fokusira na sisteme, procese, funkcije, zadovoljstvo i isplativost.**
- Projekti unapređenja kvaliteta mogu doprineti **razumevanju najbolje prakse i procesa nege u kojima su sestre uključene.**

Nisu svi dokazi jednako upotrebljivi.

- Koliko je jedan **dokaz upotrebljiv** može biti predmet mnogih debata, ali generalno istraživački dokazi se vrednuju više u procesima donošenja odluka, zato što koriste sistematične metode da prikupe i analiziraju posmatranje.
- Samim tim što je bolje istraživanje u terminima odluka i njihovih izvršenja korisnije se na nju gleda od strane onih koji donese takve odluke.

Nisu svi dokazi jednako upotrebljivi.

- Kada se donosi sud o korišćenju dokaza, bilo bi veoma korisno da možete da **računate na druge** koji znaju kako ste došli do te odluke.
- Stoga, morate izneti vaš proces donošenja odluke na **sistematičan i vidljiv način**, i omogućiti laku komunikaciju sa drugima.
- Vaša odluka mora biti kvalitetna, mora posedovati mogućnost redukcije greške ili neslaganja, i **uvećavati verovatnoću implementacije nove prakse.**

Različitost dokaza

- Različiti tipovi dokaza se dobijaju upotrebom različitim pitanjima i sestre treba da budu aktivno angažovane da **prepoznačaju koja su relevantna istraživanja, gde ih ima, kako su identifikovana, ocenjena i da li su iskorišćena na adekvatni način.**
- Da bi se uvećale šanse za mogućnost uspešnog procesa promene od ključnog je značaja stvaranje perspektive o napretku u karijeri.

Postavljanje dobrog pitanja

- Postoji puno razloga za kojima sestre mogu početi da tragaču da bi doneli odluke koje žele da sproveđu; to može biti podrška **promene prakse** ili da se upoređe troškovi sa drugim vidovima lečenja.
- Koji god da je razlog, prvi korak je **postavljanje dobrog pitanja**.
- Nekada je pitanje lako definisati zato što je **bazirano na praznini u opštem znanju** koje sestre ima, kao što je intervju sa pacijentom koji boluje od bolesti sa kojom se sestra prvi put susreće.

Postavljanje dobrog pitanja

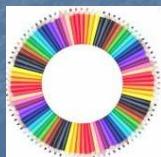
- Teža situacija je kada treba pepoznati i definisati **aspекте праксе koji su „рутин“** ali zbog nepraktikovanja ili pogrešnog pristupa od strane drugih praktičara, ovaj proces se ne sprovodi a postoji mogućnost za pozitivnim stavom: na primer, ohrabrenje pacijenta da se sam stara o hroničnim stanjima.

PIPI

- Kada je problem prepoznat, lakše je da se se ukaže pomoć postavljajući odgovarajuće pitanje **gde bi se identifikovali dokazi** koji su potrebni da bi se resio problem.
- Postoje brojne metode o postavljanju pravog pitanja ali se ono uvek vezuju za četiri elementa:
 - 1. **Problem**: pacijent ili klijent, populacija ili stanje sa kojim se suočavate.
 - 2. **Intervencija** koju razmatrate.
 - 3. **Poređenje** (ovo nije uvek neophodno) sa čime treba da poređite postojeću intervenciju.
 - 4. **Ishod**, rezultati od interesa.

1. **Problem**
2. **Intervencija**
3. **Poređenje**
4. **Ishod**

Uvek aktivne

- Lako je da locirate dokaz kada imate definisano pitanje..
- Postoji toliko izvora dokaza odnosno informacija da sestre moraju naporno da rade da bi **ostale aktivne, informisane i da se ne osećaju razočarano** zbog svih zadataka u koje ne mogu sve biti uključene.
- Sve sestre trebaju da budu u **stanju da donose sudove** o jačini, slabosti ili ograničenju pravaca prikupljanja dokaza, da ocene i koriste ih kada je to potrebno.

Potencijalni Izvori Dokaza

- Istraživanje sprovedeno od strane zdravstvenih profesionalaca ili akademika
- Istraživanje sprovedeno od strane neke kompanije npr. farmaceutske kompanije
- Pregledi istraživanja i kliničke smernice
- Mišljenje eksperta
- Mišljenje kolega
- Kliničko iskustvo
- Iskustvo pacijenta ili klijenta
- Kliničke revizije podataka

Vrednost dokaza

- Svi dokazi** poseduju vrednost i doprinosu radu i drugih praktičara, dok **pacijent ostaje u centru sistema**.
- U mnogim oblastima prakse tip pitanja zahteva poseban vid istraživačkih metoda.
- Na primer**, može da ispita učinkovitost novog lečenja ali kvalitativna metodologija će biti potrebna da se razumeju pacijentova osećanja oko efektivnosti tretmana.
- Što više dokaza imamo tj. prikupimo**, veće su nam šanse da budemo uspešni u tome.

Bezkonačnost Dokaza

- Mišljanje bazirano na iskustvu
- Sistematičke kvantitativne odluke
- Deskriptivne studije
- Ankete
- Slične studije
- Nasumično kontrolisanje studija

Sumiranje dokaza

- Kada sestre krenu da tragači za dokazom, to može da potraje u pogledu vremena i može biti veoma skupo ako se traži pojedinačna studija.
- Postoji poseban set veština koji se odnosi na vaganje velikim količinama dokaza da bi se stvorile preporuke.
- Mnoge Vlade su uspostavile specijalizovane ekipe za razvoj kliničkih smernica, sistematičkih pregleda i kritičkih pregleda zbog prepoznavanje ovog izazova i troškova koji idu uz to.
- (Izvor: Univerzitet Meryland Libraries: www.libumd.edu/guides/primary-sources.html)

Primeri Specijalističkih Centara

- „Cochrane Collaboration“ je internacionalna, nezavisna, neprofitna organizacija sa preko 28000 saradnika iz više od stotinu zemalja, posvećenih stvaranju ažuriranih i tačnih informacija o efektima zdravstvene nege koja je dostupna širom sveta.
- Saradnici rade zajedno da bi stvorili sistematični pregled zdravstvenih intervencija, poznatih kao „Cochrane Pregled“, koji se objavljuje putem interneta na dатој adresi: www.thecochranelibrary.com.

Sistematični pregled

Sistematični pregled se pokreće kako bi identifikovao svu literaturu vezanu za dati predmet.

Cullum (1997) kaže da se sistematični pregled mora sastojati od nekoliko značajnih elemenata:

- Jasno formulisanje problema ili pitanja
- Upotreba sveobuhvatne istrage da bi se locirala određena studija koja može biti objavljena ili neobjavljena
- Jasnii kriterijum šta treba da se uključi u proces a šta ne
- Sistematsko ocenjivanje kvaliteta izveštaja o istraživanju
- Abstrakcija podataka od originala i sinteza podataka gde god je moguća
- Analiza i prezentovanje rezultata

Kritički izveštaj

- Kritički izveštaji donose brojne studije zajedno, i često mogu da pomognu u sumiranju dokaza o određenoj oblasti studije.

- Kliničke smernice donose zajedno najbolje dostupne dokaze koristeći transparentni i rigorozni pristup, i iz njih se razvaju praktične smernice za profesionace.
- Kao izvor dokaza za sestre, kliničke smernice oni su se značajno uvećale u oblasti gde se mogu koristiti kao pravac u proceni efektivnosti.
- Mogu da nastanu od strane regulatornih tela, nacionalnih sestrinskih asocijacija, profesionalnih časopisa i profesionalnih interesnih grupa kao što je grupa udruženja pacijenta.

Zaključak

- Želeli smo da vam približimo značaj istraživanja i zdravstvenoj nezi i sestrinstvu.
- Istraživanje predstavljamo kao osnov za unapređenje profesije i posla kojim se bavite.
- Svaki profesionalac može da razmišlja o tome kako i šta treba da uradi da bi **krenuo u istraživanje**.

Zaključak

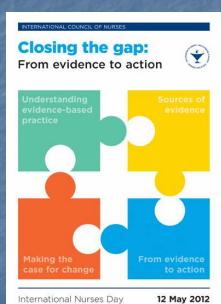
- Bez obzira na istraživačku metodu koja se koristi, svi dokazi imaju svoje jače i slabije osobine; ključno pitanje ostaje: **da li je pitanje odgovarajuće i da li je istraživanje sprovedeno rigorozno i sistematično?**

Preporuka

Brošura koju je izdao ICN, a preveo i priredio SUZR Srbije, je specijalno rađena da predstavi pregled ključnih aspekata u ovoj kompleksnom području rada.

Ona uključuje mnoge **linkove** ka drugim dokumentima koji su dostupni svim pojedincima koji žele da napreduju u svjoj karijeri.

Poštovane koleginice i kolege, srećan vam praznik, 12. maj Međunarodni dan medicinskih sestara

12 MAJ

